

важливим є аналіз економічного потенціалу регіону, виявлення проблем та перспектив вирішення для покращення соціально-економічного розвитку регіонів держави та України в цілому.

Отже, сьогодні формування та розвиток економічного потенціалу регіону має відповідати ринковому механізму розвитку економіки держави, що комплексно відображатиме можливість реалізувати соціально-економічні цілі суспільства.

Список використаних джерел:

Балацький О.Ф., Кіслий В.Н. Науково-теоретичні основи категорії «Економічний потенціал регіону»//Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. Том 12, випуск 27. Дослідження підходів до регулювання регіональної економіки. – Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 148 с.

Дослідження рівня використання економічного потенціалу регіону: Монографія: /За ред. Семенова В.Ф., Руденко О.І. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2012.- 150с.

Оцінка ефективності використання економічного потенціалу. О.М.Тищенко, К.: - ВНТУ, 2004, - 350 с.

Економічний потенціал та шляхи його ефективного використання. Матковський Р.Б. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, К.: - 2003.

Бутко М. П. Методологічні засади формування потенціалу регіональних господарських систем / М. П. Бутко, О. Ю. Акименко // Інвестиційна практика та досвід. – 2008. – №5. – С. 3 – 7.

УДК 334.021

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ЗАСАД САМОРЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Р. Б. Данилейчук, О. В. Кубарич

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
e-mail: danrb@rambler.ru*

Підтримка на загальнонаціональному рівні розвитку регіональної інфраструктури малого підприємництва зумовлює необхідність пошуку нових механізмів та моделей регулювання підприємницької діяльності з урахуванням адаптованого світового досвіду. Одним із перспективних напрямів відповідної політики є запровадження так званого “підприємницького саморегулювання”, що передбачає самостійне визначення уповноваженими представниками підприємницького середовища певних стандартів та правил і здійснення нагляду за їх дотриманням. Вказане досягається шляхом делегування органами державної влади і управління окремих функцій і повноважень самоврядним

організаціям підприємств, які користуються високою довірою серед підприємств та споживачів.

Завдяки описаному механізму досягаються такі позитивні наслідки:

знижується адміністративний тиск держави на підприємницьке середовище;

виникають елементи конкурентності за розробку кращих (відповідних) стандартів і правил, що сприяє поступовому підвищенню якості виготовлених благ;

зменшуються державні витрати на утримання апарату, відповідального за дозвільно-наглядову діяльність;

негативні рішення органу саморегулювання сприймаються у суспільстві більшою довірою, оскільки вони прийняті представниками підприємницького середовища в умовах гласності, транспарентності та прозорості.

Саморегулювання може дати й інші відчутні переваги. Зокрема, саморегулюючі організації (СРО) можуть вимагати від своїх членів дотримання тих етичних норм, які залишаються поза сферою державного регулювання [1]. СРО мають значний досвід щодо ринкових операцій і можуть реагувати на динаміку розвитку ринкової інфраструктури оперативніше, ніж державні регулятори. При цьому СРО мають відповідально ставитися до виконання своїх обов'язків.

У ринкових умовах фахові об'єднання вважаються одним з ефективних інструментів цивілізованого самоврядування й саморегулювання професій, галузей та сфер діяльності [2]. Членство суб'єктів інфраструктури у фахових об'єднаннях передбачає та зумовлює дотримання високого професіоналізму, правил цивілізованої конкуренції, виконання правових вимог щодо вироблення та реалізації продукції (зокрема, надання послуг підприємцям), є символічним знаком якості для споживачів (підприємницького середовища) [3].

Вказане, однак, викликає необхідність пошуку та обґрунтування рішень щодо конкретних процедур поширення саморегулювання розвитку інфраструктури малого бізнесу, дотримання прав та законних інтересів всіх учасників відповідних правовідносин, унормування технологій взаємодії саморегулюючих організацій з підприємницьким середовищем.

Термін «саморегулювання» в буквальному розумінні означає добровільне накладення на себе яких-небудь обмежень. Автори словника [4] пропонують таке визначення: «Саморегулювання – наявність в економічній системі елементів, якостей, що дозволяють автоматично встановлювати та підтримувати бажаний режим функціонування». Стосовно економічної діяльності це поняття розвивається і розуміється як регулювання діяльності у визначеному секторі ринку без втручання держави. Держава встановлює загальні рамки діяльності суб'єктів певного сектору ринку (приміром, інфраструктури малого бізнесу), спрямовані на захист інтересів суспільства. Норми саморегулювання розвивають і доповнюють норми державного регулювання.

Ключовою інституцією саморегулювання є саморегулююча організація. Українське видання “Фінансово-економічний словник” визначає саморегулюючу організацію як неприбуткове добровільне об’єднання професійних учасників ринку..., створене з метою захисту інтересів своїх членів..., встановлення професійних стандартів діяльності...” [5].

Сучасне саморегулювання передбачає встановлення “правил гри” учасників ринку, включаючи і санкції за порушення цих правил, і механізми вирішення конфліктів між учасниками ринку. Все це певною мірою обмежує свободу економічних агентів – учасників саморегулюючих організацій (СРО). Але, з іншого боку, вирішення конфліктів і суперечок здійснюється самими учасниками ринку без прямого втручання держави (хоча під її наглядом). Унікальність СРО полягає в тому, що, з одного боку, вони фактично беруть на себе державне регулювання, а з іншого – їх діяльність абсолютно не суперечить нормативам, створеним державою. На сучасному етапі розвитку економіки саморегулювання видається найбільш досконалою моделлю взаємин виробників товарів і послуг і їх споживачів. СРО захищають інтереси своїх учасників як на ринку, так і перед державою, водночас СРО дуже вибіркові до власних членів, адже основний принцип сучасної СРО – матеріальна відповідальність за кожного суб’єкта, що входить до неї, а значить, кількість випадкових, некомпетентних, непрофесійних і просто шахрайських компаній, підприємців і фірм у СРО буде зведена до мінімуму. Держава в цьому випадку, просто ліцензуючи учасників ринку, не має можливості постійно контролювати їх подальшу діяльність [6]. Споживач, вступаючи у ділові відносини з учасником СРО, очевидно виграє: будь-які помилки, недоліки і недоробки постачальника і виробника на підставі пред’явленого до члена СРО позову можуть бути компенсовані його СРО, тимчасом як держава-ліцензіат не несе перед споживачами практично ніякої відповідальності, а значить, і компенсацій споживачеві не виплачує.

При формуванні та реалізації державної політики, спрямованої на розвиток засад саморегулювання підприємницького середовища, слід врахувати, що за результатами академічних досліджень рівень демократичного розвитку суспільства й розбудови правової держави прямо пов’язаний з ефективністю функціонування фахових саморегулювних і самоврядних об’єднань, які представляють інтереси певної професії, галузі чи сфери діяльності. Такі організації в перспективі стануть одним із найважливіших елементів громадянського суспільства в Україні.

Список використаних джерел:

Механізм саморегулювання: роботодавці відстоюють свою позицію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://frtu.org.ua/content/view/4340/76/lang,ukrainian/>

Проект Закону про фахові саморегулюючі і самоврядні об’єднання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gska2.rada.gov.ua/>

pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=36102]

Проект Закону про саморегулюючі організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=35867].

Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – М.: Инфра-М, 1996. – 496 с.

Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – М.: Инфра-М, 1996. – 496 с.

СРО: история возникновения и международный опыт саморегулирования. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sro-s.ru/news.do?id=1604>].

УДК: 338.24:553.04

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАФТОГАЗОВИХ РЕЗЕРВІВ В УКРАЇНІ

О. М. Дудкін

Львівський Університет бізнесу та права

e-mail: dom74@ukr.net

Стратегічний резерв на рівні держави створюється на випадок форсмажорних ситуацій, припинення постачання важливих для економіки країни ресурсів, криз постачання тощо. І тому він має особливу цінність, оскільки саме він забезпечує певну стабільність внутрішнього ринку у разі виникнення криз постачання.

Стратегічні резерви можуть бути різними за матеріальним вмістом, але їх об'єднує цільовий характер: вони створюються на випадок істотної загрози: національній безпеці, громадській безпеці і порядку, здоров'ю населення, серйозної кризової ситуації чи стихійного лиха.

Одним з видів стратегічних резервів є стратегічні нафтогазові резерви, які розглядаються на рівні національної економіки (надалі СНРНЕ). СНРНЕ – це запаси нафти, нафтопродуктів і природного газу, які зберігаються на території країни під контролем спеціалізованих органів державної влади чи уповноважених нею установ й призначені для подолання кризових явищ різного характеру шляхом забезпечення безперебійного постачання критично важливих для національної економіки та енергетичної безпеки країни енергетичних ресурсів споживачам.

СНРНЕ відіграють значну роль для стабільного функціонування ринку енергоносіїв в державі та національної безпеки України. Вони виконують такі завдання:

забезпечення швидкого реагування з боку держави на всіх стадіях кризи нестачі енергоносіїв;

забезпечення певної незалежності від стрибків цін на енергоресурси та